

Гайдучок Тетяна Станіславівна
Житомирський національний агроекологічний університет

ДО ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ ТА ТЕХНОЛОГІЙ В СИСТЕМІ АПК

Вирішення актуальних проблем в галузі сільського господарства не можливе без удосконалення побудови бухгалтерського обліку. Чітко налагоджений бухгалтерський облік своєчасно забезпечує потреби управління необхідною та достовірною інформацією для виконання комплексного аналізу господарської діяльності та обґрунтування відповідних управлінських рішень.

Бухгалтерський облік – це система знань, в основу якої покладено економіку, право і математику. Водночас це й практична робота – спостереження, сприйняття, вимірювання та реєстрація усіх об'єктів та суб'єктів ринку згідно з вимогами суспільних відносин. У практичному аспекті бухгалтерський облік формує інформаційну систему, що дає змогу користувачам оперувати даними, потрібними для аналізу, оцінювання та змінювання стану будь-якого суб'єкта господарювання ринку як в часі, так і в просторі.

Інформаційна система – це взаємопов'язана сукупність засобів, методів та персоналу, використовуваних для зберігання, обробки і видачі інформації на користь досягнення поставленої мети. Особливого значення, яке в повній мірі виражає таке поняття як «інформаційна система» набуло з розвитком комп'ютерної техніки і технологій. Підтвердженням цього є те, що інформаційні системи забезпечують збір, зберігання, обробку, пошук, видачу інформації, необхідної в процесі ухвалення рішень та задач з будь-якої області. Вони допомагають аналізувати проблеми і створювати нові продукти, а також роблять можливим за допомогою комп'ютерних технологій здійснити обробку інформації за досить короткий проміжок часу. Звичайно визначальним фактором, який впливає на процес всієї роботи є людський фактор, який відіграє надзвичайну роль у процесі збору, обробки, зберігання та подання інформації у належному вигляді до кінцевих користувачів.

Проблеми підвищення рівня механізації та автоматизації бухгалтерського обліку вже тривалий час розглядаються науковцями на сторінках наукової літератури, зокрема значний внесок у дану галузь знань внесли Ф. Бугинець, В. Завгородній, О. Лишчиленко, В. Пархоменко, В. Сопко, Р. Хом'як, Л. Чернелевський та багато інших вчених. Проте головне питання – повна автоматизація бухгалтерського обліку – досі є актуальним у всіх сферах національної економіки, зокрема й в сільському господарстві.

Автоматизована інформаційна система сільського господарства повинна відповідати загально визначеним принципам побудови автоматизованих систем управління – системності, безперервності розвитку, введення в систему нових задач, використання існуючих аналогів, одноразове введення даних в ЕОМ, забезпечення життєздатності системи (її спроможність виконувати основні функції при окремих порушеннях), поетапності введення в експлуатацію для одержання проміжного економічного ефекту [1].

Впровадження інформаційних систем у АПК може сприяти [2]: отриманню раціональніших варіантів вирішення управлінських задач за рахунок впровадження математичних методів та інтелектуальних систем і т.д.; звільненню працівників від рутинної роботи за рахунок її автоматизації; забезпеченню достовірності інформації; замініти паперових носіїв даних на магнітні або оптичні диски, що приводить до раціональної організації переробки інформації на комп'ютері і зниженню об'ємів документів на папері; вдосконаленню структури потоків інформації і системи документообігу на підприємстві; зменшенню витрат на виробництво продукції та послуг.

Порівняно з іншими галузями економіки, сільське господарство є поки що недостатньо комп'ютеризованою ланкою в АПК. Але є вже деякі приклади господарств, які повністю перейшли на ведення обліку у комп'ютеризованій формі. Господарський облік, з точки зору теорії інформації, є чітко вираженою інформаційною системою, де комп'ютерні технології його ведення повинні ґрунтуватися на використанні ідеології автоматизованих банків даних [2]. Це дає змогу обґрунтовано визначити основні принципи побудови комп'ютерних технологій ведення обліку.

Вирішення питання впровадження комп'ютерної інформаційної технології обліку на конкретному підприємстві, вимагає врахування ряду чинників, пов'язаних з його фінансово-господарською діяльністю та економічними можливостями, а також рівнем підготовки персоналу. За таких умов, підбір оптимальної конфігурації обчислювальних засобів та програмного забезпечення є проблемним питанням, яке повинні вирішувати сільськогосподарські підприємства. Деякою мірою це пов'язано з тим, що серед працівників облікового-фінансового апарату підприємства ще зустрічаються спеціалісти, які в повній мірі володіють питаннями комп'ютеризації обліку. Тому при виборі конкретної комп'ютерної програми необхідно орієнтуватись на фірми, які добре зарекомендували себе на ринку інформаційних систем обліку.

Вітчизняний ринок програмного забезпечення, якщо порівнювати його, скажімо, з російським, поки що не має великого асортименту вітчизняних розробок у сфері автоматизації бухгалтерського обліку. В Україні – близько 10 виробників, які серйозно займаються розробкою серійних програмних продуктів такого типу, сотні інших фірм є дилерами і представниками українських та зарубіжних розробників (переважно російських), що займаються продажем програмного забезпечення, післяпродажним обслуговуванням та навчанням користувачів. Попит на такі системи повільно, але впевнено зростає. Більшість представлених на ринку програм дійсно відповідають таким критеріям, як якість, надійність, висока швидкість роботи, багатофункціональність, можливість легкого конфігурування програм тощо.

Однією з таких варто назвати московську фірму «ІС». Практика свідчить, що значна кількість підприємств країни для комп'ютеризації обліку використовує компоненту «Бухгалтерський облік для України» інформаційну систему «ІС: Підприємство 7.7» чи «ІС: Підприємство 8.0» цієї фірми.

Компонента зорієнтована на звичну роботу бухгалтера та журнально-ордерну форму рахівництва. Меню компоненти складено у зручній формі, передбачена можливість перерахування залишків та оборотів після введення і зміни господарських операцій, отримання підсумків і звітів за будь-який період обліку та інтервал часу. У компоненті формуються і друкується широке коло стандартизованих первинних документів, а облік здійснюється як в національній, так і в іноземних валютах, при цьому зберігаються курси валют і виконується їх переоцінка. Результатом оброблення облікових даних у компоненті є набір форм бухгалтерської, податкової, фінансової та статистичної звітності, затвердженої Міністерством фінансів України.

На вітчизняному ринку на цьому сегменті програмного забезпечення представлено і розробки вітчизняних фірм, як: «СофтТАКСІ» (X-DOOR), «АБ-Система («Офіс-2000»), Імпакт («Акцент-Бухгалтерія»), «Баланс-Клуб» (SoNet), Глобал Аудит» та ін.

Загалом на сьогоднішній день, найбільш перспективними на ринку України є програмні продукти корпорації ІС. Основним перевагами її програм є оптимальне співвідношення «ціна-якість» на продукцію, розгалужена мережа сервісних та консультативних центрів (в т.ч. і в м. Житомирі), надійність та широкий спектр виконуваних операцій.

Використання інформаційних систем разом з комп'ютерними технологіями, дало б змогу раціонально використовувати робочий час адміністративно-управлінського персоналу, прискорити надходження інформації від нижчих структурних ланок до вищих, і навпаки, швидко отримувати інформацію про стан господарських засобів та джерел їх формування. Лише за умови глибокого організаційного підходу можливе подолання консерватизму і негнучкості апарату бухгалтерії, нечіткий розподіл виконуваних обов'язків та дублювання в роботі, а отже, підвищити рівень організації праці бухгалтерської служби на підприємствах. Саме організаційний принцип дає змогу виявити шляхи вдосконалення обліку і в масштабі всієї країни.

1. Коваленко В. Как автоматизировать бухгалтерию // В. Коваленко // Computerworld. – 2001. – №15. – С. 30-31.

2. Гужва В.М. Інформаційні системи і технології на підприємствах // В.М. Гужва. – К. КНЕУ, 2001. – 400с.